

Beeldende kunst

Vermeers 'Meisje met de parel' krijgt een full body-scan

Het Mauritshuis gaat 'Meisje met de parel' van Johannes Vermeer de komende twee weken op zaal onderzoeken. Het publiek kan meegluren.

SANDRA SMALLENBURG

De Gouden Zaal van het Mauritshuis heeft dezer dagen veel weg van een onderzoeksruimte in een ziekenhuis. Midden in de statige ruimte is met doorzichtige kamerschermen een soort glazen huis opgetrokken. Bordjes waarschuwen bij binnenkomst voor röntgenstraling. Twee onderzoekers in lange jassen – geen witte, maar zwarte – bedienen een scanapparaat dat systematisch de huid van de patiënt in kaart brengt. Haar naam: *Meisje met de parel*, het wereldberoemde schilderij van Johannes Vermeer.

De komende twee weken zal het Haagse museum het doek uit 1665 in het openbaar onderwerpen aan een breed scala aan testen. De publieksliefeling van het Mauritshuis werd voor het laatst onderzocht in 1994, tijdens de toenmalige restauratie.

'Een nieuwe behandeling is voorlopig niet nodig', meldde directeur Emilie Gordenker. 'Maar we willen het schilderij wel opnieuw onderzoeken. In de afgelopen 25 jaar zijn de gebruikte technieken enorm verbeterd.'

Peperdure apparatuur

'Het meisje in de schijnwerper', zoals het onderzoeksproject heet, wordt uitgevoerd door een dreamteam aan specialisten, onder meer van de Universiteit Antwerpen. Instellingen als het Rijksmuseum, het Shell Technology Centre en de National Gallery in Washington stellen hun peperdure apparatuur en expertise ter beschikking. 'Modern kunsthistorisch onderzoek is in die zin goed te vergelijken met de medische wetenschap', zegt Gordenker. 'Je moet veel samenwerken om tot de beste resultaten te komen.'

Vandaag doet de Macro-XRF-scanner zijn werk. Millimeter voor millimeter glijdt de meetkop van het apparaat langs het oppervlak van het Meisje. Door middel van röntgenstralen kan hiermee heel precies de chemische samenstelling van de verfpigmenten in kaart worden gebracht.

'In 1994 werden er nog kleine verfmon-

sters genomen om de samenstelling van de verf te onderzoeken', legt professor Joris Dik uit. Hij ontwikkelde de techniek. 'Deze nieuwe techniek is non-invasief en raakt het schilderij niet aan. Zie het als een *full body-scan*'.

Verflagen

Mauritshuis-restaurator en onderzoeksleider Abbie Vandivere hoopt zo precies te weten te komen met welke materialen Vermeer zijn verf- en vernislagen opbouwde. 'De pigmenten die de schilders in de zeventiende eeuw gebruikten, kwamen uit de hele wereld. Ik wil weten waarvandaan precies. Maar ook: wat zien we op microscopisch niveau? Welke stappen heeft Vermeer genomen tijdens het schilderen? Hoe zag het meisje eruit toen hij haar maakte? En hoe heeft hij haar tot leven gewekt?'

De komende dagen zullen nog diverse apparaten het glazen huis binnen worden gereden om het *Meisje* te onderzoeken, van 3D-digitale microscopen tot infrarood- en topografiescanners. Vandivere: 'Vermeers *Meisje met de parel* behoort dan tot de best gedocumenteerde kunstwerken ooit.'

© NRC Handelsblad

'Het meisje met de parel' van Vermeer (1665). © Mauritshuis, Den Haag

'Modern kunsthistorisch onderzoek is te vergelijken met de medische wetenschap'

EMILIE GORDENKER
Directeur Mauritshuis

STUK

EEGE DE VISSER © LONNIEKE VAN DER PAUWEN

WO 7 MAA 20:00 FLYING HORSEMAN + CLÉMENT NOURRY

VR 16 MAA 20:00 EEFJE DE VISSER SOLO

WO 21 MAA 20:00 DAMIEN JURADO
AN ACOUSTIC JOURNEY
THROUGH MARAQOPA

INFO:
WWW.
STUK.BE

STUK, EEN HUIS VOOR DANS, BEELD & GELUID
NAAMSESTRAAT 96, LEUVEN

STUK

CONCERT

Iedereen het podium op

Dans In 'Invited' nodigen choreograaf Seppe Baeyens en een bonte groep amateurs het publiek ten dans uit. Het is een indrukwekkende ervaring.

Invited
Seppe Baeyens/Ultima Vez & KVS
★★★★☆
Op tournee tot en met 29/4.

Het licht knipt uit. Een man begint te zingen. Een kind valt in. Ook de zestiger die naast je zit, vervoegt plots de canon. Je voelt het meteen: in *Invited* wordt de grens troebel tussen binnen en buiten, kijker en performer, actief meedoen en passief toekijken.

Centraal op het podium heft de andere helft van het publiek zich neergepoot op een gigantische blauwe 'slang'. 'Zijn' naam is Rope, hij telt 65 meter en is ontworpen door Ief Spincemaille. Het ding zet zich in beweging, eerst aarzelend, maar al snel ondersteund door tientallen handen. Wondermooi, dat gevoel van gedeelde verantwoordelijkheid tussen vreemden.

Rope wordt een cirkel. Zijn kern een plek voor spel en ontmoeting. Baeyens verzamelde voor dit onderzoek naar coauteurschap meer dan vijftien performers – amateurs, maar bovenal prachtige mensen. Er is de charmante Léon van 94 die we nog kennen uit *Tornar* (2015), maar ook twee mannen met het downsyndroom en een handvol tieners met een geweldig eigenwijze attitude. Ze leiden je bij de hand naar een andere zitplek of de arena in voor een intieme pas de deux of een rondje lopen.

Straf hoe goed Baeyens deze hyperdiverse groep heeft klaarge-

Meedoen of kijken? © Danny Willems

stoemd om een sociale choreografie van deze schaal te dragen. De 'dancers' boezemen zoveel vertrouwen in dat elke 'toeschouwer' zonder woorden weet wat hem te doen staat. De spelregels zijn open en helder tegelijk.

Drumfurie Karen Willems en haar twee muzikale compagnons drijven live de energie op, terwijl de bonte menzensee aanzwelt tot een wervelwind. Niet alleen dit beeld van diversiteit en solidariteit is diep ontroerend, ook het besef dat je fundamenteel deel uitmaakt van deze minisamenleving – of je nu behoedzaam observeert of gretig deelneemt. Je moet het maar gedaan krijgen, in een zaal met 150 mensen.

Theater, als kunst van het hier en nu, gaat graag prat op zijn vermogen om gemeenschappen te creëren. Dat is vaker een mythe dan realiteit. Niet bij Baeyens. Zijn sociale intelligentie, en oog voor compositie en opbouw, maken van *Invited* een meeslepende, ontwapenende ervaring.

CHARLOTTE DE SOMVIELE